

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

І КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

І КНИГА

Қостанай, 2023

УДК 37.02
ББК 74.00
И 63

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. I Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1081 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. I Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1081 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

9 786013 562445

УДК 37.02
ББК 74.00

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

СЕКЦИЯ 2

БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДАҒЫ АҚПАРАТТЫҚ–КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ИННОВАЦИЯЛАР МЕН ТӘЖІРИБЕ

ИНФОРМАЦИОННО–КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ: ИННОВАЦИЯ И ОПЫТ

ӘОЖ 377.169.3

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ МӘСЕЛелЕРІ МЕН БОЛАШАҒЫ

*Абдимоминова Дилдаш Каппаровна
педагогика ғылымдарының магистрі, аға оқытушы
Омарова Дильназ Кенжебековна
3 курс студенті
А.Байтұрсынов атындағы ҚӨУ
Қостанай қаласы, Қазақстан
E-mail: abdildil@mail.ru*

Аңдатпа

Бұл мақалада білім беруді цифрландыру процестерін қарастырады: бейнелеу өнері мен көркем еңбек бойынша дайындық бағдарламаларын жүзеге асыратын кафедраның тәжірибесі мен әзірлемелерін ескере отырып, студенттерді оқытудың аралас, заманауи технологияларын қолданудың артықшылықтары мен мәселелеріне тоқталады.

Түйінді сөздер: ақпараттық–коммуникациялық технологиялар (АКТ), қашықтықтан білім беру технологиясын (ҚОТ).

Аннотация

В данной статье рассматриваются процессы цифровизации образования: с учетом опыта и разработок кафедры, реализующей программы подготовки по изобразительному искусству и художественному труду. Так же затрагиваются преимущества и проблемы применения смешанных, современных технологий обучения студентов.

Ключевые слова: информационно–коммуникационные технологии (ИКТ), дистанционные образовательные технологии (ДОТ).

Abstract

This article discusses the processes of digitalization of education: taking into account the experience and developments of the department implementing training programs in fine arts and artistic work. The advantages and problems of using mixed, modern technologies of teaching students are also touched upon.

Key words: information and communication technologies (ICT), distance learning technologies (DLT).

Қазіргі білім беруде соңғы жылдары оқу үрдісінде заманауи ақпараттық–коммуникациялық технологияларды қолдану тенденциясы байқалуда. Осы мәселе төңірегінде ғылыми әдістеме және педагогика саласындағы көптеген зерттеулер қашықтықтан, электронды және онлайн оқытудың артықшылықтары мен кемшіліктері жайлы пікірлер мен талдаулар жеткілікті түрде біздің отандық және шет елдік басылым беттерінде көптеп жарияланылған. Әсіресе бұл проблемалар жөнінде елімізде жайлаған «COVID–2019» коронавирустық пандемия жағдайындағы эпидемиологиялық жағдайға байланысты барлық ЖОО қашықтықтан білім берудің онлайн форматына көшірілген болатын.

Міне, осының әсерінен сабақтарды қашықтағы форматына көшіріліп, кейінірек 2021 жылы эпидемиологиялық жағдай нашарлаған жағдайда қашықтан форматты кезеңді түрде енгізе отырып, аралас оқыту форматын игерді.

Қазақстандағы пандемия кезінде олар Moodle–ға бейімделген білім беру платформасы ретінде пайдаланылды. (мысалы, Қостанай қаласындағы А.Байтұрсынұлы атындағы аймақтық университет) Сондай–ақ Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, ютуб желісіндегі тікелей трансляциялар, WhatsApp–тағы оқу топтары және т.б. арқылы қашықтан жұмыс істеуге арналған басқа да құралдар кеңінен қолданыла бастады.

Жоғары және қосымша білім беру бағдарламаларын жүзеге асыратын Университеттер мен жалпы білім беру мекемелері сандық технологияларды қолданудың барлық трендтерінен қалыс қалмады.

Соңғы жылдары біз зерттеп отырған мәселелердің ғылыми зерттелуі олардың білім берудің барлық салаларына өте өзекті болуына байланысты күрт өсті деседі болады. Педагогика саласында цифрландыру, киберәлеуметтендіру, қашықтықтан және аралас оқыту мәселелерімен көптеген ғалымдар айналысуда [1, б. 23].

Ғылыми мақаланың барысы бейнелеу өнері және көркем еңбек саласындағы жоғары оқу орындарында білім беруді цифрландырудың артықшылықтарын, мәселелерін, болашағы мен тенденцияларын анықтауға және сипаттауға мүмкіндік берді. Атап айтқанда:

1. Аралас және заманауи оқыту технологияларын қолданудың пайдасы.

Қашықтықтан оқыту, заманауи ақпараттық–коммуникациялық технологиялар мен техникалық құралдарды меңгеру дәрежесін айтарлықтай арттырды, пәндердің оқу жоспарларын жетілдірді және бейімдеді, студенттер үшін тапсырмалардың вариативтілігін және оларды орындау мерзімдерін кеңейтті. Студенттермен жұмыстың көптеген түрлері, мысалы, жобаларды және шығармашылық жұмыстарды талқылау, қазір аралас форматта: онлайн–трансляциямен бетпе–бет кездесу және студенттерді қашықтықтан қосу түрінде өткізіледі. Бұл форма барлық оқу үрдісіне қатысушыларына барлығына тиімді және ыңғайлы.

Заманауи білім беру технологиялары мұғалімдердің студенттерге білім беру мазмұнын құруды бірнеше есе арттыруға мүмкіндік берді (бейнесабақтар, электрондық оқыту курстары және т.б.), ол қазір білім беру мақсаттарында және кейінгі жұмыстарда, яғни келесі кезеңдерде яғни қашықтықтан байланыста оқытуға қайта оралу кездерінде қолданылады. Мұғалімдер қордан тапсырмаларды цифрлай алды, дәрістерді дайындауға және практикалық сабақтардың мазмұнына жүйелі түрде қарай бастады. Студенттер мен мұғалімдер сабақтарды қашықтан қол жеткізу арқылы, онлайн режимінде көре алады, жүктелген білім беру мазмұнын – интернеттегі бейне сабақтарды пайдалана алады (мысалы, YouTube қызметі арқылы), бұл студенттерге қажет болған жағдайда тақырыптарға сілтеме жасауға мүмкіндік береді.

Ағымдағы жағдайды ескере отырып, оқытушылар мен студенттер пандемияның белсенді кезеңдерінде уақыт бойынша айтарлықтай қысқарған бірлескен өзара әрекеттесудің, жанды қарым–қатынастың маңыздылығын бағалай алды. Артықшылықтардың ішінен оқытушылардың цифрлық сауаттылығының жоғарылауын да атап өтуге болады: оқытушылар мен студенттер жаңа білім беру технологиялары мен техникалық құралдарды игерді, олар кеңірек ойлана бастады: құндылықтарды қайта бағалауды ғана емес, сонымен қатар білім беру жүйесіндегі біліктілікті арттыру да бірге іске асырылды.

2. Аралас, заманауи оқыту технологияларын қолдану мәселелері. Қашықтықтан оқыту форматын енгізгенге дейін көптеген оқытушылар студенттермен тікелей қарым–қатынассыз бейнелеу өнері және көркем еңбек практикалық пәндерін оқыту мүмкін еместігіне сенімді болды. Инновациялардың бастапқы кезеңінде оқытушылар (әсіресе жасы мен денсаулығының шектеулеріне байланысты басқаларға қарағанда қашықтан жұмыс істейтіндер) цифрлық құралдарды пайдалана отырып оқуда қиындықтарға тап болды, курстар мен пән бағдарламаларын бейімдеуге көп уақыт жұмсады, өйткені олар өтуге тырысты. Бетпе–бет қарым–қатынастың жоғалуы және кәсіби қолмен жұмысқа түзетулер енгізу мүмкін еместігі, бұл біздің шығармашылық ерекшелігіміздің маңызды факторы болып табылады.

Университеттерге барар жолда уақытты үнемдеу мүмкіндігіне қарамастан, оқытушылар мен студенттердің жалпы жүктемесі әлі де айтарлықтай жоғары болып қалды: компьютерлік техноло–гиядан шаршау күшейіп, қозғалыссыз, күн мен таза ауа жұмыс қабілетінің төмендеуіне әкелді. Нәтижелерге өзін–өзі оқшаулау кезеңінде оқушылар мен студенттердің тікелей байланысының болмауы да әсер етті. Көптеген студенттер жоспарлау мен уақытты басқаруда қиындықтарға тап болды, өйткені оқу процесінің барлық қатысушылары үшін оқу, жеке өмір және жұмыс арасындағы шекара бұлыңғыр болды. Барлық студенттер мен оқытушылардың үйде жұмыс істеуге және белгілі бір тапсырмаларды орындауға жеткілікті жағдайлары болған жоқ (жеке оқшауланған орынның жетіспеушілігі, көршілер, отбасы мүшелері араласты және т.б.), техникалық жағдайлар жиі істен шықты немесе шамадан тыс желі жүктемелеріне байланысты жүйелердің жұмыс істемеуі де өз әсерлерін тигізді.

Оқу процесінің нәтижелерін бір мезгілде салыстыру және түзету мүмкін еместігі проблема деп те атауға болады (қол қою, қателерді түзету үшін жеке жұмысты орындау, оқыту шеберінің жұмыс әдістерінің барлық ерекшеліктерін көрсету).

Вебинарлар мен электронды оқыту курстары, мысалы, оқытушы шеберханада ұйымдастырған майлы бояумен тірі нысанадан жәнетабиғатта сурет салулар плеер практикасын алмастыра алмайды, мұнда әркім өз жұмысын көршісінің жұмысымен салыстыру арқылы үйрене алады. Сонымен қатар сызбасында мұғалімнен түсініктемелер мен түзетулер алады. Жұмыстың қашықтағы түрімен жас бейнелеу өнері мен көркем шеберлер үшін өте маңызды, жалпы тәрбиелік, шабыттандыратын және біріктіретін әсері бар. Кәсіптік бағдар беруді және ұйымдастырушылық құзыреттерді қалыптастыратын оқу шеберханасының шығармашылық ортасы зардап шегеді. Студенттер сондай–ақ оқу орнын ұйымдастыруда қиындықтарға тап болды, тапсырмаларды орындауға арналған көркем

материалдардың жетіспеушілігімен бетпе–бет келді.Бұл тапсырмаларды немесе курстарды әрбір нақты жағдайда жүзеге асыру және олардың орындалу мүмкіндігін ескере отырып, сынақтар мен емтихандарға қойылатын талаптарды үнемі түзету қажеттілігіне әкелді.

Біз сызу, кескіндеме және композиция, станоктік операцияларбойынша дайындық курстарының аралас және онлайн форматында оқыту тәжірибесін талдадық. Бастапқы көркемдік дайындығы әлсіз немесе жеткіліксіз студенттер тапсырмаларды орындауда күрделі қиындықтарға тап болды, олар өзін–өзі тәрбиелеуге дайын болмады, олар оқытушының түсіндірмесін талдап, барлық элементтерді берілген оқу уақытында кезең–кезеңімен қайталауға уақыттары болмады.

Ең тиімді жұмыс түрі:

а) түсіндірмелері бар қысқаша оқыту бейнероликтері түріндегі мұғалімдердің шеберлік сабақтары;

б) оқу тобында мәтіндік және дауыстық хабарламалар түріндегі қателерді түсіндіру және нақтылау;

в) оқу тобына цифрлық форматта жіберілген жұмыстардағы қателерді схемалық түзету.

Веб–камера арқылы бүкіл сурет салу процесінің онлайн трансляциясы тиімсіз деп танылды: суреттерсалуды үрдісі кейде іркіліп тұрып қалуларболды, бұл өз кезегінде оқу материалын қабылдауды қиындатады.

Айта кету керек, қашықтық форматында үлкен кеңістікті және арнайы жабдықты қажет ететін арнайы әдістерді (станокта, тігін машинасында немесеүлкен форматты бұйымдарды бояу т.б.) қолдану мүмкіндігі болмады. Студенттербірнеше ай бойы жетекшілерінің тікелей көмегінсіз өздері үй форматындажұмыс істеді және де ол жұмыстарын онлайн форматта қорғады. Жұмыстың шығар–машылық бөлігін іс жүзінде жүзеге асыру сапасы, сайып келгенде, ұсынылған цифрлық материалдар негізінде емес, өткен жылдардағы тәжірибе негізінде бағаланды.

Әрине, біз кездестірген белгілі кемшіліктерді де санауға болады: көп сағат бойы монитор–лардың алдында отыру студенттердің де, оқытушылардың да көруін нашарлатады, эмоционалдық, психикалық күйге және дененің жалпы физикалық жағдайына теріс әсер етеді.

3. Аралас, заманауи оқыту технологияларын қолдану перспективалары. Бейнелеу өнері және көркем еңбек мамандықтары бойынша оқу бағдарламаларын жүзеге асыратын кафедраларда дәріс–тер, семинарлар және практикалық сабақтарды өткізуге арналған аудиториялардың кейде жеткіліксіз жағдайда болуына байланысты немесе компьютерлік техниканың бағдарламалық қамтамасыз етумен жеткіліксіз қамтамасыз етілуіне байланысты аралас форматта білім беру технологияларына беталысы жалғасады.

Алдағы уақытта жоғары оқу орындарын дамытудың әзірленген тұжырымдамалары бар, онда біріктірілген білім беру технологияларынқолдануөз жалғасын таба бермек деп айтылған.Осыған орай көркем еңбек мұғалімдерін даярлайтын білім беру бағдарламалары да оқытудыңқашықтықтан білім беру технологиясын (ҚОТ)студенттердің өздік жұмыстарын, қосымша жазба жұмыстарын, дәрістік материалдарды түсіндіру барысындаішкі ЖОО бекіткен модул жүйесінде іске асырады.Бұл өте тиімді, өйткені студенттермен бетпе бет жүздесу мүмкін болмаған жағдайда да кері байланыс осы жүйе арқылы іске асады.Болашақта да студенттердің білімі мен шығармашылық дамуындағы аналогтық және цифрлық технологиялардың тепе–теңдігін сақтау жоспарланып отыр. Қазіргі кезеңде бұл технологияларсыз білім нарығында даму мен ақпарат көздерімен алмасу мүмкін емес деп айтуға болады.

Осы зерттеуді қорытындылай келе, алынған жиынтық тәжірибе бізге 2020 және 2021 жылдардағы қашықтықтан оқыту тәжірибесін ескере отырып, көркем еңбек пен бейнелеу өнерін оқытудың білім беру бағдарламаларын жетілдіруге мүмкіндік берді, ал заманауи және қашықтықтан оқыту технологияларын қолдана отырып, жұмыстың аралас түрі болашақта көмекші құралдардың бірі ретінде біріктіріледі деп жауапкершілікпен айтуға болады. Бейнелеу өнері және көркем еңбек саласында дайындық бағдарламаларын іске асыратын кафедралардың оқудыұйымдастыру және ғылыми қызметі уақыт ағымы сай, жұмыс берушілердің өтініш тілектерін ескере отырып жасалады. Сонымен бірге, біз болашақта білім беруде цифрлық технологияларды қолдану негізгі мәселе ретінде ұстану қажет деген қорытынды жасаймыз.

Түрлі сандық технологиялар дайындықтың шығармашылық бағыттарында, әсіресе бейнелеу өнері мен көркем еңбек саласында оқытудың ең тиімді түрі болып қала береді.

Әдебиеттер тізімі:

1. СарсенбиеваН.Ф., Мырзахметова Б.Ш., Адылбекова Э.Т. Цифровизация образования в РК // Мир педагогики и психологии международный научно–практический журнал.2021.№01 (54)